

Bryssel 5.4.2017
COM(2017) 160 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Keski-Amerikan välisen
assosiaatiosopimuksen IV osan täytäntöönpanoa koskeva kolmas vuosittainen kertomus**

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Keski-Amerikan välisen assosiaatiosopimuksen IV osan täytäntöönpanoa koskeva kolmas vuosittainen kertomus

1. Johdanto

Vuosi 2016 oli Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Keski-Amerikan välisen assosiaatiosopimuksen¹ (jäljempänä 'sopimus') kauppaa koskevan pilarin (IV osan) kolmas täytäntöönpanovuosi. Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Keski-Amerikan välisestä assosiaatiosta tehdyn sopimuksen kahdenvälisen suojalausekkeen ja banaaneja koskevan vakautusmekanismin täytäntöönpanosta 15. tammikuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 20/2013² (jäljempänä 'asetus') 13 artiklan mukaan komission on esitettävä vuosittain kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Jäljempänä oleva kertomus annetaan tämän vaatimuksen täyttämiseksi.

2. YLEISARVIO: KAUPAN KEHITYS

2.1. Menetelmät

Aiemmissa sopimuksen täytäntöönpanoa koskevissa kertomuksissa³ käytettyjen menetelmien mukaisesti tuonti EU:hun on laskettu lokakuussa 2016 poimitujen Eurostatin tietojen pohjalta, kun taas EU:n vienti Keski-Amerikkaan perustuu Keski-Amerikan tilastoihin. Koska Keski-Amerikan tilastot esitetään Yhdysvaltain dollareina, tilastot on muunnettu euroiksi soveltamalla Eurostatin käyttämää vuotuista vaihtokurssia⁴.

Monet tekijät vaikuttavat kauppavirtojen vaihteluun, eikä muutosten voida katsoa johtuvan pelkästään sopimuksen olemassaolosta tai sen täytäntöönpanovaiheesta.

2.2. Keski-Amerikan ja EU:n välisten yleisten (tavara)kauppavirtojen kehitys

Keski-Amerikan taloudellisen yhdentymissopimuksen sihteeristön (SIECA) toimittamien tilastojen perusteella Keski-Amerikan maiden ja muun maailman väliset kauppavirrat pienenevät 6 prosenttia vuodesta 2014 vuoteen 2015. EU:n ja muun maailman väliset kauppavirrat sen sijaan kasvoivat 3,6 prosenttia samana ajanjaksona (Eurostat). Näissä laajemmissa puitteissa EU:n ja Keski-Amerikan välinen kahdenvälinen kauppa oli varsin kestäväällä pohjalla. Kauppavirrat näiden kahden alueen välillä pienenevät vain vähän (0,7 %) 10,5 miljardiin euroon. Vuonna 2015 EU:n kauppataaseen ylijäämä Keski-Amerikan kanssa käytävässä kaupassa oli 162 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna alijäämä oli ollut 853 miljoonaa euroa).

¹ EUVL L 346, 15.12.2012, s. 3.

² EUVL L 17, 19.1.2013, s. 13.

³ COM (2016)73 final.

⁴ Euron ja dollarin keskimääräinen vaihtokurssi oli 1,3281 vuonna 2013, 1,3285 vuonna 2014 ja 1,1095 vuonna 2015.

**EU:n ja Keski-Amerikan väliset kauppavirrat ja niiden vuotuinen kasvu
(miljoonaa euroa – 2015)**

Maa	EU:n vienti ^(*)		EU:n tuonti ^(**)		Kauppavirrat yhteensä	
Costa Rica	1 312	23,1 %	2 250	-40,4 %	3 562	-35 %
Guatemala	1 194	22,3 %	865	25 %	2 059	23,3 %
Honduras	592	29,1 %	1 015	20,5 %	1 606	24 %
Nicaragua	379	54,2 %	326	14,5 %	705	32 %
Panama	1 278	8,2 %	555	26,1 %	1 833	13 %
El Salvador	603	29,8 %	195	5,5 %	798	23 %
YHTEENSÄ	5 358	22 %	5 196	-16,8 %	10 526	-0,7 %

**Vientitiedot perustuvat kunkin maan toimittamiin tilastoihin.*

***Tuontitiedot perustuvat Eurostatin toimittamiin tietoihin.*

Lähde: Eurostat ja SIECA

Keski-Amerikan tilastojen mukaan EU:n vienti Keski-Amerikkaan lisääntyi vuonna 2015 kaiken kaikkiaan 22 prosenttia, kun taas EU:n tuonti Keski-Amerikasta (arvona ilmaistuna) laski 16,8 prosenttia. EU:n ja yksittäisten Keski-Amerikan maiden väliset kauppavirrat kehittyivät kuitenkin kaiken kaikkiaan positiivisesti Costa Ricaa lukuun ottamatta. Costa Rican kanssa käytävä kauppa väheni 3,77 miljardista eurosta 2,25 miljardiin euroon, mikä johtui siitä, että maassa toimivan suuren monikansallisten tietotekniikka-alan yrityksen harjoittama toimisto- ja televiestintälaitteiden vienti käytännöllisesti katsoen loppui kokonaan.

Jo toisena peräkkäisenä vuotena merkittävän Costa Ricassa toimineen tietotekniikkakomponenttien viejän siirtymisellä Kaakkois-Aasiaan on ollut merkittävä negatiivinen vaikutus EU:hun suuntautuvan viennin arvoon. Toimisto- ja televiestintälaitteiden vienti Costa Ricasta EU:hun laski lähes 94 prosenttia vuonna 2015. Tietoteknisten laitteiden kokonaisvienti laski vuonna 2013 kirjatusta 2 372 miljoonasta eurosta 147 miljoonaan euroon vuonna 2015.

	2013	2014	2015	2013–2015 Muutos-%
Toimisto- ja televiestintälaitteet	2 372	1 925	147	-93,8 %

Keski-Amerikasta tulevan EU:n tuonnin jaottelu ja sen vuotuinen kehitys (miljoonaa euroa)

Lähde: Eurostat ja kauppapolitiikan pääosasto (PO TRADE)

Sopimuksen kolmannen täytäntöönpanovuoden aikana – jos ei oteta huomioon Costa Ricasta tapahtuvan tietotekniikkakomponenttien viennin merkittävää laskua – EU:n vienti kyseisiin kuuteen maahan ja tuonti niistä on lisääntynyt yli 20 prosenttia kahdeksassa kahdestatoista mahdollisesta vienti-/tuontikombinaatiosta. Tämä näkyy kokonaiskauppavirroissa, jotka ovat kasvaneet yli 20 prosenttia kyseisistä kuudesta maasta neljässä (ja viidennessä maassa yli 10

%). Tietyistä sisäisistä syistä, joiden uskotaan poistuvan tulevina vuosina, Costa Rica oli vuonna 2016 edelleen tämän kehityksen ulkopuolella.

Keski-Amerikasta viedään EU:hun edelleen pääosin tiettyjä keskeisiä vientituotteita, vaikka SIECAN⁵ mukaan EU:hun vietävien eri tuotteiden määrä kasvoi vuonna 2015 edeltävään vuoteen verrattuna 5,3 prosenttia. Vientituotteita on tällä hetkellä 1 615 (kuusinumeroinen Keski-Amerikan HS-nimike).

Keski-Amerikasta tulevan tuonnin pääsektorit (HS-nimikkeittäin) vuonna 2015 olivat kasvituotteet (51 %), elintarvikkeet, juomat ja tupakka (11,1 %) sekä optiset ja valokuvauskojeet ja -laitteet (8,1 %). EU:sta Keski-Amerikkaan suuntautuvan viennin pääsektorit olivat koneet ja laitteet (23,8 %), kemianteollisuuden ja siihen liittyvän teollisuuden tuotteet (22,6 %) sekä liikennevälineet (14,3 %).

Tärkeimmät **EU:n vientikohteet Keski-Amerikassa** vuonna 2015 olivat Costa Rica (25 %) ja sen jälkeen Panama (24 %) ja Guatemala (22 %). Vuoden 2015 eniten viedyt tuotteet olivat lääkkeet (11 % EU:n viennistä). Sen jälkeen tulivat moottoriajoneuvot (7 %) ja teräksestä valmistetut tavarat (5 %).

Samanaikaisesti vuonna 2015 seuraavien tuotteiden tuonti Keski-Amerikasta lisääntyi huomattavasti⁶:

- **Optisten sekä valokuvauskojeiden ja -laitteiden** (HS 90) tuonti EU:hun lisääntyi 46 prosenttia 284,8 miljoonasta eurosta 417 miljoonaan euroon.
- **Lääkinnällisten laitteiden** tuonti EU:hun kasvoi 32 prosenttia (194 miljoonasta eurosta 257 miljoonaan euroon).
- **Kahvin** tuonti kasvoi 33 prosenttia (702 miljoonasta eurosta 935 miljoonaan euroon). Keski-Amerikan alue on pystynyt toipumaan kahviruoste-epidemiasta, jolla oli huomattava vaikutus sen kahvin tuotantoon ja vientiin vuonna 2014.

Vuosien 2014 ja 2015 välillä Guatemala lisäsi vientiään EU:hun 691 miljoonasta eurosta 865 miljoonaan euroon. Joidenkin tuotteiden osalta vienti kasvoi merkittävästi. Esimerkiksi syötävien hedelmien ja pähkinöiden (HS 08) vienti kasvoi 70 miljoonaan euroon (yli 130 %:n kasvu), malmien (HS 26) vienti 69,2 miljoonaan euroon (168 %) ja syötävien kasvien (HS 07) vienti 50,3 miljoonaan euroon (30 %).

Eniten kasvoi Nicaraguan vienti, 32 prosenttia vuonna 2015. Tähän dynamiikkaan liittyy EU:n Nicaraguaan suuntautuneen viennin kasvu (jopa 54 %). Myös EU:n tuonti Nicaraguasta kasvoi 14,5 prosenttia 285 miljoonasta eurosta 326,5 miljoonaan euroon. EU:n vienti Nicaraguaan kasvoi erityisen voimakkaasti seuraavien nimikkeiden kohdalla: sähkökoneet ja -laitteet (HS 85) 141 prosenttia 87 miljoonaan euroon, kirjat ja painotuotteet (HS 49) 202 prosenttia 11 miljoonaan euroon ja kumi (HS 40) 63 prosenttia. Myös tuonti Nicaraguasta kasvoi merkittävästi. Muun muassa syötävien hedelmien ja pähkinöiden (HS 08) tuonti kasvoi 6,5

⁵ Sistema de Integración Económica de Centroamérica.

⁶ Lähde: Eurostat/ PO Trade.

miljoonaan euroon, kahvin tuonti 94 miljoonaan euroon (47 %) ja öljysiementen (HS 12) tuonti 25 miljoonasta eurosta 35 miljoonaan euroon (29 %).

Myös EU:n ja Hondurasin väliset kauppavirrat kasvoivat huomattavasti. EU:n vienti kasvoi pääasiassa seuraavien nimikkeiden kohdalla: sähkökoneet ja -laitteet (HS 85) 88 prosenttia 132 miljoonaan euroon, farmaseuttiset tuotteet (HS 30) 154 prosenttia ja kemialliset tuotteet (HS 38) 98 prosenttia. Kokonaistuonti EU:hun kasvoi 841 miljoonasta eurosta 1,01 miljardiin euroon vuoden 2014 ja sitä seuraavan vuoden välillä. Eniten kasvua esiintyi seuraavien perinteisten tuotteiden kohdalla: kahvin (HS 09) tuonti kasvoi 447,3 miljoonasta eurosta 607,5 miljoonaan euroon (36 %), tupakan (HS 24) tuonti 56 prosenttia ja syötävien kasvien (HS 07) tuonti 11,6 miljoonasta eurosta 19,3 miljoonaan euroon (66 %)⁷.

EU:n tuonti Panamasta kasvoi 27 prosenttia muun muassa seuraavien nimikkeiden tuonnin kasvun ansiosta: renkaiden (HS 4011) tuonti kasvoi 62,4 miljoonaan euroon (72 %) ja rehun (HS 23) tuonti 7,6 miljoonaan euroon (123 %). Lisäksi merenkulkualalla tehtiin merkittäviä liiketoimia, joiden arvo alusten (HS 89) osalta yli kaksinkertaistui 201 miljoonaan euroon. Myös kahvin (HS 09), joka ei ole perinteisesti Panamasta EU:hun tuotava hyödyke, vienti kasvoi 66 prosenttia.

Merkittäviä positiivisia muutoksia tapahtui myös EU:n viennissä Costa Ricaan (kasvua 23 %) ja El Salvadoriin (kasvua 30 %). Kauppa Costa Rican kanssa vilkastui erityisesti seuraavien nimikkeiden osalta: farmaseuttisten tuotteiden (HS 30) vienti kasvoi 21 prosenttia, kulkuneuvojen (HS 87) vienti 79 prosenttia ja kemiallisten tuotteiden (HS 38) vienti 38 prosenttia. Vienti El Salvadoriin kasvoi erityisesti koneiden ja mekaanisten laitteiden (HS 84) (53 %), sähkökoneiden ja -laitteiden (HS 85) (75 %) sekä lääkinnällisten laitteiden (HS 90) osalta (60 %).

2.3. Tullietuuksien käyttö sopimuksen puitteissa

Sopimuksella myönnettyjen tullietuuksien käyttöä voidaan arvioida tarkastelemalla sitä kauppavirtojen osaa, joka toteutuu sopimuksen puitteissa. Tämän selvittäminen edellyttää yksityiskohtaisia tulliselvitystietoja. Keski-Amerikka ilmoitti EU:lle, että alueen tulliviranomaisten hallinnoimia tietokantoja ei ole vielä mukautettu yksityiskohtaisten tilastojen säännölliseen vaihtoon tullietuuksien analysoimiseksi. Poikkeuksen muodostaa Costa Rica, joka toimitti EU:lle tällaiset tiedot.

Costa Rican vuoden 2015 tilastot osoittavat, että 16,6 prosenttia EU:n kokonaisviennistä Costa Ricaan tapahtui sopimuksen mukanaan tuomia etuja hyödyntäen ja että tullinimikkeistä vapautettiin kokonaan vielä 13,2 prosenttia. Keski-Amerikasta peräisin olevasta EU:n tuonnista 53 prosenttia (arvon mukaan) tapahtui sopimuksen puitteissa.

2.4. Tariffikiintiöiden käyttö

Sopimuksessa on määräyksiä tullitariffikiintiöistä, joissa toiselle osapuolelle annetaan tullietuuskohtelu kiintiön määrälliseen kynnysarvoon asti. Tämän kynnysarvon ylittävään osaan sovelletaan sovittua suosituimmuustullia.

⁷ Lähde: Eurostat.

Assosiaatiosopimuksella myönnetään **Keski-Amerikalle kahdeksan tullitariffikiintiötä** tuotteille, joilla ei ollut etuuskohteluun oikeuttavaa pääsyä EU:n markkinoille ennen sopimuksen voimaantuloa. Vuonna 2015 Keski-Amerikka käytti sieltä peräisin oleville tuotteille myönnettyjä tullitariffikiintiöitä vain kahden tuoteluokan osalta (ruokosokeri ja rommi).

Alkuperä	Tuotteet	Yksikkö	Tullitariffi kiintön määrä	EU-tuonti	Käyttöaste
Keski-Amerikka	Valkosipuli	tonnia	550	0	0 %
	Riisi		22 000	0	0 %
	Naudan- ja vasikanliha		10 450	0	0 %
	Sienet		275	0	0 %
	Maniokkitärkkelys		5 000	0	0 %
	Sokerimaissi		1 680	0	0 %
Keski-Amerikka ilman Panamaa	Sokeri	Litroina puhdasta	159 000	158 993	100 %
	Rommi säiliöissä,		7 600	2 187	28,8 %

EU:n Keski-Amerikalle myöntämät tullitariffikiintiöt – käyttö vuonna 2015

Tullitariffikiintiöiden lisäksi EU myönsi Keski-Amerikalle poikkeuksen alkuperäsääntöihin erityiskiintiöinä 118 tullinimikkeen osalta. Toisena soveltamisvuonna (2015) kiintiöiden mukainen tuonti pysyi vähäisenä. Etuuskohtelu myönnettiin esimerkiksi tonnikalafileiden tuontiin Keski-Amerikasta (käyttöaste 18 %), pikkuhousujen ja alushousujen (käyttöaste 27 %) sekä rintaliivien (käyttöaste 100 %) tuontiin Costa Ricasta ja sukkahousujen tuontiin El Salvadorista (käyttöaste 14 %).

Keski-Amerikka on myöntänyt **EU:lle tullitariffikiintiöt neljän eri tuotteen** osalta. EU:n viejät hyödynsivät mainittujen tullitariffikiintiöiden tarjoamia mahdollisuuksia vuonna 2015, mutta vientiä voi vielä lisätä, sillä nykyinen käyttöaste jää parhaimmillaankin alle 50 prosentin.

Tuotteet	Kiintiö (tonnia)	Vuotuinen kasvu	Määrä (tonnia)	Käyttöaste
Suolattu kinkku	990	45	260	26 %
Maitojauhe	1 240	95	148	14 % ⁸
Juusto	2 345	150	1 155	44 % ⁹

⁸ Keskimääräinen käyttöaste, joka perustuu kustakin Keski-Amerikan maasta saatavilla oleviin tietoihin.

Valmistettu sianliha	990	45	51	4,9 %
----------------------	-----	----	----	-------

Keski-Amerikan EU:lle myöntämät tullitariffikiintiöt – käyttö vuonna 2015

2.5. Palvelukauppa

Kertomusta laadittaessa tiedot palvelukaupasta vuonna 2015 eivät olleet saatavilla (viive verrattuna tavaroita koskeviin tietoihin on tavanomaista), joten tarkasteltavat luvut koskevat vuotta 2014. Arvo nousi 5,9 miljardiin euroon (lasku 3 % verrattuna vuoteen 2013). Vuonna 2014 palvelukaupassa tärkeimpänä kauppakumppanina pysyi Panama (53 % alueen koko palvelukaupasta). Sen jälkeen tulivat Costa Rica (21 %) ja Guatemala (13 %).

Maa	2013			2014			%
	Kredit	Debet	Yhteensä	Kredit	Debet	Yhteensä	Yhteensä
Costa Rica	631,3	499,3	1 130,6	678,1	563,2	1 241,3	10 %
El Salvador	224,8	90,1	314,9	231,7	83,4	315,1	0 %
Guatemala	874,9	202,5	1 077,4	535,2	225,8	761,0	-29 %
Honduras	195,0	187,4	382,4	160,3	89,6	249,9	-35 %
Nicaragua	204,7	48,7	253,4	153,7	91,1	244,8	-3 %
Panama	1 456,4	1 580,1	3 036,5	1 525,4	1 644,4	3 169,8	4 %
Yhteensä	3 587,1	2 608,1	6 195,2	3 284,4	2 697,5	5 981,9	-3 %

EU:n ja Keski-Amerikan välinen palvelukauppa vuonna 2014 (miljoonaa euroa)

Lähde: Eurostat.

Hondurasin ja Nicaraguan – molempien kokonaiskauppavirrat alle 300 miljoonaa euroa – kauppaa koskevat luvut heilahtelivat voimakkaasti vuosien 2013 ja 2014 välillä. Hondurasin debet-puolella koettiin voimakasta laskua (-52 %), kun taas Nicaraguan osalta kasvu oli lähes kaksinkertainen (87 %).

Suuremmilla Panaman, Costa Rican ja Guatemalan markkinoilla sekä El Salvadorin markkinoilla vaihtelu oli maltillisempaa (yleensä alle 10 %).

3. TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA VASTAAVIEN ELINTEN TOIMINTA

3.1. Kaupan teknisten esteiden alakomitea

Kaupan teknisten esteiden alakomitea käsitteli 2. kesäkuuta 2016 pidetyssä videokonferenssissa seuraavia aiheita:

- EU otti esille kaupan erityiskysymyksiä, jotka koskevat työläitä rekisteröintiprosesseja, joita tuotteiden saattaminen Keski-Amerikan markkinoille edellyttää, sekä teknistä yhdenmukaistamista koskevien sisäisten prosessien hidasta edistymistä.
- EU otti esille kaupan erityiskysymyksen, joka koskee Panaman käyttöön ottamia teknisiä määräyksiä (jäätelö, hedelmämehut ja alkoholijuomat)

- EU myös ilmoitti olevansa huolissaan Guatemalan pyytämistä ”myynnin esteettömyystodistuksista”.

Lisäksi Keski-Amerikkaa kehoitettiin vauhdittamaan alueellisten teknisten määräysten täytäntöönpanoa. Määräykset ovat valmiita hyväksyttäväksi, ja niillä on tarkoitus varmistaa sopimuksen 305 artiklan seuranta ja edistää alueen taloudellista yhdentymistä.

3.2. Kauppaa ja kestävä kehitystä käsittelevä lautakunta

EU ja Keski-Amerikka järjestivät sopimuksen kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien määräysten täytäntöönpanon seurannasta vastaavien elinten kokouksia 14.–16. kesäkuuta 2016 (ks. 4 osa jäljempänä).

3.3. Teollis- ja tekijänoikeuksien alakomitea

Teollis- ja tekijänoikeuksien alakomitean kolmas kokous pidettiin 15. kesäkuuta 2016, ja siinä tarkasteltiin erityisesti

- teollis- ja tekijänoikeuksien ja erityisesti maantieteellisten merkintöjen suojaamista ja täytäntöönpanoa Keski-Amerikassa sekä tapoja rekisteröintiprosessien sujuvoittamiseksi
- toimia, joilla voidaan edistää (pääasiassa yksityisessä omistuksessa) olevan teknologian siirroille suotuisaa toimintaympäristöä.

Maantieteellisten merkintöjen osalta EU ilmoitti olevansa huolissaan Guatemalassa meneillään olevasta oikeusriidasta ”Parmigiano Reggiano” ja ”Prosciutto di Parma” sekä paikallisen tavaramerkin ”Parma” välillä. EU on huolissaan myös siitä, että Honduras on julkaissut luettelon väitetyistä yleisnimityksistä, joista jotkin voivat olla ristiriidassa sopimuksella suojattujen EU:n maantieteellisten merkintöjen kanssa.

Lisäksi kokouksessa vaihdettiin näkemyksiä mahdollisista työjärjestelyistä, joilla voidaan helpottaa suojattuja maantieteellisiä merkintöjä koskevan luettelon päivittämistä.

3.4. Terveys- ja kasvinsuojeluasioiden alakomitea

Alakomitean kolmas kokous järjestettiin 14. ja 15. kesäkuuta 2016. Kokouksessa EU korosti seuraavaa:

- on tärkeää, että Keski-Amerikka ottaa käyttöön assosiaatiosopimuksessa tarkoitetut menettelyt sen varmistamiseksi, että markkinoille pääsyä koskevat pyynnöt käsitellään hyvissä ajoin ja avoimesti, mukaan lukien laitoksia ja tarkastuksia koskevien luetteloiden hyväksyminen;
- on tärkeää, että kansainvälisten standardointiorganisaatioiden standardeja, ohjeita ja suosituksia noudatetaan;
- on tarpeen esittää tieteellisiä tietoja sellaisten säädösten ja tärkeiden vaatimusten tueksi, jotka poikkeavat kansainvälisistä standardeista;

- Keski-Amerikan maiden on jatkettava alueellista taloudellista yhdentymistä koskevien säännösten täytäntöönpanoprosessia, mikä helpottaa kauppasuhteita.

3.5. Tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea

Alakomiteassa keskusteltiin 13. ja 14. kesäkuuta 2016 muun muassa

- Keski-Amerikan antamien alueellisten yhdentymissitoumusten täyttämistä; sekä
- kahden selittävän huomautuksen laatimisesta alkuperäsääntöjen alalla Keski-Amerikan käytännön ongelmien ratkaisemiseksi.

Osapuolet pyrkivät sopimukseen yhteisestä tiettyjen liitteessä II olevien seikkojen tulkinnasta laatimalla selittäviä huomautuksia EUR.1-tavaratodistuksen täyttämistä ja erheiden ja pienten virheiden asianmukaisesta kohtelusta.

Lisäksi osapuolet sopivat luokittelujärjestelmän päivittämisestä, kun harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän nimikkeistön uusi versio tulee voimaan (HS 2012). Assosiaationeuvosto hyväksyy lopullisen luettelon kirjallisella menettelyllä.

Lopuksi Keski-Amerikka pyysi laajentamaan mahdollisuutta laskea yhteen Meksikosta ja Chilestä tulevan tonnikalan tuonti. EU lupasi tarkastella asiaa sillä edellytyksellä, että kyseiset maat tekevät asian osalta tarvittavaa yhteistyötä.

3.6. Tavaroiden markkinoillepääsyä käsittelevä alakomitea

Alakomitean 13. kesäkuuta 2016 pidetyssä kokouksessa osapuolet tarkastelivat edellisissä kokouksissa annettuja sitoumuksia ja keskustelivat EU:n esille tuomista asioista eli erityisesti

- Costa Rican sitoumuksesta tarkastella uudelleen oluita koskevaa valmisteverojärjestelmäänsä;
- Costa Rican sitoumuksesta poistaa tislattujen alkoholijuomien verosyrjintä 1. lokakuuta 2017 mennessä (kuten sopimuksessa määrätään);
- Nicaraguan suunnittelemaa maksusta, joka koskee tavaroiden läpivalaisua kullakin rajatarkastusasemalla;
- Hondurasin tuontilisensijärjestelmästä, joka koskee sipulien tuontia.

EU ja Keski-Amerikka sopivat, että luotettavien, ajantasaisten ja yksityiskohtaisten tilastojen saatavuus on olennaisen tärkeää kauppapolitiikan kannalta ja sitoutuivat vaihtamaan jatkossakin alueellisia tilastoja.

3.7. Julkisia hankintoja koskeva ylimääräinen kokous

Osapuolet sopivat väliaikaisen julkisia hankintoja käsittelevän työryhmän perustamisesta. Työryhmä kokoontui ensimmäistä kertaa 16. kesäkuuta 2016. Vaikka sopimuksella ei perusteta tällaista alakomiteaa, on käynyt selvästi ilmi, että sopimuksen mukaisista julkisista hankinnoista on syytä keskustella. Osapuolet vaihtoivat tietoja Keski-Amerikan eri maiden

lainsäädännöstä ja näiden säännösten vastaavuudesta sopimuksen määräysten kanssa. EU toi esiin Panaman viranomaisten äskettäin käyttöön ottamat tietyt menettelyt, joita on tarkistettava suhteessa sopimukseen. Koska Panaman julkisia hankintoja koskevia lakeja oltiin parhaillaan tarkastelemassa uudelleen, EU kehotti sitä tekemään lainsäädäntöönsä tarvittavat muutokset.

3.8. Assosiaatiokomitea

Assosiaatiokomitean kolmas kokous pidettiin 23. kesäkuuta 2016. Siinä tarkasteltiin eri alakomiteoissa tehtyä työtä ja keskusteltiin muista kauppaan liittyvistä kysymyksistä.

EU selitti, miksi maantieteellisten merkintöjen täysi suojaaminen Keski-Amerikassa on tärkeää, ja ilmoitti olevansa huolissaan Guatemalan ja Hondurasin viime aikaisista käytännöistä. Lisäksi EU muistutti, että Keski-Amerikka on sitoutunut tekemään parhaansa kansainvälisten standardien täytäntöön panemiseksi muun muassa rahoituspalveluissa sekä rahanpesun, terrorismin rahoittamisen ja veronkierron torjunnassa. EU esitteli yhtiöverotusta koskevat aloitteensa (EU-tason luettelot, BEPS) ja ehdotti Keski-Amerikan maille näitä kysymyksiä koskevaa yhteistyötä.

Lisäksi EU kehotti Costa Ricaa lopettamaan olueen kohdistuvan verosyrjinnän, kuten yhteisessä julkilausumassa sovittiin, ja Panamaa noudattamaan sopimuksen julkisia hankintoja koskevaa lukua.

Alueellisen taloudellisen yhdentymisen osalta Keski-Amerikka selitti, että Keski-Amerikan kauppaministerit seuraavat EU:ta kohtaan tehtyjen sitoumusten täytäntöönpanoa SIECAN puitteissa COMIECOssa erittäin tiiviisti. EU korosti, miten tärkeää on panna täytäntöön tietyt tekniset määräykset mahdollisimman nopeasti.

Ottaen huomioon, että sopimukseen on tehtävä muutos Kroatian liittyttyä EU:hun osapuolet totesivat, että lähestymistavat eroavat vieläkin toisistaan Kroatian liittymisestä johtuvien mahdollisten korvausten arvioimismenetelmän suhteen, vaikka edistystä onkin tapahtunut jonkin verran. EU kehotti Keski-Amerikkaa omaksumaan rakentavan lähestymistavan, varsinkin kun otetaan huomioon, että EU on jo saanut keskustelut päätökseen muiden etuuskohtelun saavien Latinalaisen Amerikan kumppaneiden kanssa molempia osapuolia tyydyttävin tuloksin. Vuoropuhelua päätettiin jatkaa, jotta sopimukseen päästäisiin mahdollisimman pian.

4. KAUPPAAN JA KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN LIITTYVIEN VELVOITTEIDEN TÄYTTÄMINEN

4.1 Toimielinkysymykset

Kauppaa ja kestäväää kehitystä käsittelevän lautakunnan kolmas kokous pidettiin Hondurasissa 15. ja 16. kesäkuuta 2016.

Lautakunta vaihtoi tietoja työllisyys- ja ympäristökysymyksistä, kuten työmarkkinavuoropuhelusta, syrjimättömyydestä, vastuullisista arvoketjuista, kiertotaloudesta ja luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupasta. Komissio nosti esiin tiedonannon *Kaikkien*

kauppa ja siinä esitelty arvot, joita se pitää erityisen merkittävänä kauppaa ja kestävästä kehitystä käsittelevän lautakunnan kannalta.

Kansalaisyhteiskunnan keskustelufoorumin – joka muodostuu EU:n ja Keski-Amerikan kansalaisyhteiskunnan edustajista – kokous pidettiin 17. kesäkuuta 2016. Paikalla olivat Panamaa lukuun ottamatta kaikkien Keski-Amerikan maiden ja EU:n edustajat. Lisäksi pidettiin kestävästä kehityksen kauppajärjestelyjä ja -menettelyjä koskeva seminaari ja molempien alueiden edustajista koostuvan neuvoa antavan ryhmän jäsenten kokous. Kansalaisyhteiskunnan edustajat esittivät lautakunnalle yhteisen julkilausuman, johon lautakunta lupasi vastata myöhemmin. Lisätietoja saatavilla seuraavasta osoitteesta <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-3rd-eu-central-america>.

4.2. Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimusten täytäntöönpano

Kauppaa ja kestävästä kehitystä käsittelevän lautakunnan kokouksessa osapuolet raportoivat ILO:n yleissopimusten täytäntöönpanosta ja lainsäädännön viimeaikaisesta kehityksestä. El Salvador ja Guatemala, joita oli käsitelty edellisen viikon kansainvälisessä työkonferenssissa vakavina, erittäin vakavina tai kiireellisinä tapauksina, vastasivat EU:n esittämiin kysymyksiin ammatillista järjestäytymisvapautta koskevasta ILO:n yleissopimuksesta.

Todettiin, että El Salvadoria ja Guatemalaa oli käsitelty kesäkuussa 2016 ILO:n valvontamekanismeissa. Kyseessä oli ammatillista järjestäytymisvapautta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelua koskevan yleissopimuksen täytäntöönpano. Taustalla ovat työntekijöiden edustajiin kohdistuvat väkivallanteot ja näiden murhat. EU jatkaa tilanteen seurantaa ja edistää asiaa koskevaa yhteistyötä ILO:n kanssa.

4.3. Monenkeskisten ympäristösopimusten täytäntöönpano

Lautakunnan kokouksessa osapuolet niin ikään vaihtoivat näkemyksiä ympäristökysymyksistä, ja Costa Rica kuvaili strategiaansa käyttää kunnianhimoisia vähähiilisyyteen liittyviä tavoitteita innovaatioiden edistämiseksi tuotantoteollisuudessa, esimerkiksi kahvin tuotannossa ja karjataloudessa. EU esitteli saavutuksiaan, kuten kiertotalouspakettia ja luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevaa toimintasuunnitelmaa.

Keski-Amerikka ja EU totesivat tehneensä yhteistyötä useissa kysymyksissä syyskuussa 2016 pidetyssä CITES-sopimuspuolten konferenssissa. Tähän kuuluu esimerkiksi EU:n tuki Guatemalan ja kolmen muun CITES-jäsenen ehdotukselle *Dalbergia*-lajien (palisanteri) kaupan sääntelemiseksi.

4.4. Myönteisen asialistan laatiminen kauppaa ja kestävästä kehitystä varten

Keskustelua myönteisen asialistan laatimisesta jatkettiin. Näkemykset siitä, mihin toimet olisi keskittävää, jakaantuivat. Ehdotusta järjestää vastuullisia arvoketjuja koskeva tapahtuma vuoden 2017 alussa tuettiin yleisesti.

5. ASETUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO (BANAANEJA KOSKEVA VAKAUTUSMEKANISMI)

Sopimuksessa määrätään banaanien etuustullista (esitetään tullitariffitaulukossa vuosittain ja maittain) kullekin Keski-Amerikan maalle tullinimikkeen 0803 00 19 (tuoreet banaanit) osalta sopimuksen voimaantulosta vuoteen 2020 asti. Tämä erityiskohtelu perustuu vakauttamislausekkeeseen, jossa vahvistetaan Keski-Amerikan maista tulevan tuonnin vuosittaiset kynnysmäärät siirtymäajan aikana.

Asetuksessa säädetään soveltuvista menettelyistä vakavien vahinkojen välttämiseksi EU:n banaanialalla, jos tullien alentamisen vuoksi banaanien tuonnin määrän lisääntyminen on aiheuttanut tai uhkaa aiheuttaa vakavaa vahinkoa EU:n tuotannonalalle. Komissio on (asetuksen 3 ja 13 artiklan mukaisesti) seurannut banaanien tuonnin kehitystä Keski-Amerikan maista voidakseen arvioida, täyttyvätkö asetuksessa määritetyt edellytykset suojatoimia koskevan tutkimuksen käynnistämiseksi tai ennakoivalvontatoimenpiteiden käyttöön ottamiseksi.

Vaikka banaanien tuonti Guatemalasta ylitti sille asetetun kynnysmäärän 27 prosentilla vuonna 2015, komissio ei käynnistänyt tutkimusta eikä ottanut käyttöön ennakoivalvontatoimenpiteitä. Sille ei myöskään esitetty tällaista pyyntöä. Kyseisen tuonnin ei katsottu olevan uhka EU:n banaanialalle. Samaan aikaan muista Keski-Amerikan maista tuleva tuonti ei ollut määrältään lähelläkään niitä koskevaa vakautusmekanismin kynnystasoa. Itse asiassa vuoden 2015 lopussa Keski-Amerikkaa koskevan etuuskohtelun mukaisesti tuotu kokonaismäärä oli vain 65 prosenttia vahvistetuista kynnysmääristä.

Maa	Käytetty määrä	Kynnystaso	%
GUATEMALA	79 068 834	62 500 000	127
HONDURAS	4 440 601	62 500 000	7
NICARAGUA	8 389 294	12 500 000	67
PANAMA	207 829 771	468 750 000	44
COSTA RICA	927 260 997	1 281 250 000	72
EL SALVADOR	0	2 500 000	0
YHTEENSÄ	1 226 989 497	1 890 000 000	65

Vakautusmekanismin mukainen banaanien tuonti (kiloina) vuonna 2015

6. PÄÄTELMÄT

Kolme vuotta sopimuksen voimaantulon jälkeen sen täytäntöönpanoprosessi etenee vakaasti ja sopimuksen institutionaalinen kehys toimii hyvin.

Vaikka Keski-Amerikan kauppaympäristön yleiset trendit ovatkin kehittyneet negatiivisesti, EU:n ja Keski-Amerikan väliset kauppavirrat osoittautuivat varsin dynaamisiksi. Keski-Amerikassa toimineen merkittävän alueellisen viejän (tietotekniikkakomponentit) siirtymisellä muualle on vuoden 2014 tavoin ollut voimakas negatiivinen vaikutus, vaikka Keski-Amerikan vienti EU:hun kasvoikin keskimäärin 13,8 prosenttia vuonna 2015. Elpymiseen vaikutti erityisesti kahviteollisuuden vienti, joka kasvoi 34 prosenttia edellisestä vuodesta. EU:n vienti

Keski-Amerikkaan on pysynyt kasvuvauhdissa mukana, kasvua oli vuonna 2015 peräti 22 prosenttia.

Vakaasta kasvusta huolimatta nykyisten etuuksien käyttöaste on edelleen melko alhainen EU:n viennissä Keski-Amerikkaan. EU:n tuonnissa Keski-Amerikasta se on kuitenkin parantunut. EU:ssa voi olla tarpeen järjestää tiedotusta, jotta voidaan lisätä tietoisuutta sopimuksen hyödyistä EU:n viejille. Komissio jatkaa toimia, joilla lisätään talouden toimijoiden tietoisuutta sopimuksen tarjoamista mahdollisuuksista. Myös jäsenvaltioiden toivotaan toteuttavan toimia.

Koska tullitariffikiintiöt ovat jääneet suurelta osin käyttämättä, talouden toimijoilla on hyvät mahdollisuudet kehittää kauppasuhteita entisestään.

Vakautusmekanismin mukainen banaanien tuonti Keski-Amerikan maista pysyi yleisesti vakaana ja alitti selvästi vahvistetut kumulatiiviset kynnystasot. Vaikka banaanien tuonti Guatemalasta ylitti sille asetetun kynnystason, etuustullin suspendoinnin käynnistämistä ei pidetty tarpeellisena, koska tuonnin ei katsottu horjuttavan EU:n markkinoiden vakautta.

Palvelukaupassa alueiden väliset kauppavirrat pienenivät hiukan 5,9 miljardiin euroon vuonna 2014. Talousalueen tärkeimmät kauppakumppanit ovat yhä Panama, Costa Rica ja Guatemala. Kaupan aikasarja on kuitenkin edelleen liian pieni, jotta voitaisiin arvioida sopimuksen vaikutusta palvelukauppavirtoihin.

EU pyrkiikin nyt ensisijaisesti jatkamaan ja tehostamaan Keski-Amerikassa saavutettua positiivista yhteistyötä, jonka tavoitteena on sopimuksen asianmukainen täytäntöönpano kaikkien toimijoiden osalta. Molempien alueiden talouden toimijat, kuluttajat ja kansalaisyhteiskunta voivat siten hyötyä täysimääräisesti sopimuksen tarjoamista mahdollisuuksista ja rakentaa ja vahvistaa sen pohjalta molempia hyödyttävää suhdetta.

Sopimuksella perustettujen elinten moitteeton toiminta on täytäntöönpanon kannalta ensiarvoisen tärkeää. Elimet tarjoavat foorumin, jolla voidaan käsitellä kaikkia asioita sopimuksen eri osastojen (esimerkiksi kauppa ja kestävä kehitys, julkiset hankinnat) mukaisesti tehtyjen sitoumusten noudattamisesta markkinoille pääsyä koskeviin kysymyksiin ja löytää niihin kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu sekä yleisesti puuttua täytäntöönpanossa esiin tulleisiin haasteisiin rakentavasti ja yhteisesti sovitulla tavalla.

Tältä osin viimeisimmissä toimissa on keskitytty yhteistyöhön työllisyyden ja ympäristöstandardien aloilla ja laajemmin kansalaisyhteiskunnan osallistumiseen, työmarkkinavuoropuheluun, kiertotalouteen ja arvoketjuihin ottaen koko ajan huomioon EU:n nykyisen kauppapolitiikan.¹⁰

Komissio aikoo vastaisuudessa osallistua täytäntöönpanoprosessiin Keski-Amerikan kanssa ja puuttua yritysten, kansalaisten ja muiden sidosryhmien esiin nostamiin, sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviin huolenaiheisiin. Komissio kehottaa EU:n jäsenvaltioita ja Euroopan parlamenttia tukemaan tätä prosessia aktiivisesti jatkossakin.

¹⁰ Ks. asiakirja ”Kaikkien kauppa” (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf)